22/01/2024

Ο Μητροπολίτης Ταμασού για τη θεραπεία των χρηστών ναρκωτικών και την ευθύνη του κράτους

Εκκλησία της Κύπρου / Ι.Μ. Ταμασού και Ορεινής

Ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Ταμασού και Ορεινής κ. Ησαΐας, ως Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου του Κέντρου Ενημέρωσης για τα Ναρκωτικά και Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων (Κ.Ε.Ν.Θ.Ε.Α.) , σήμερα Δευτέρα, 22 Ιανουαρίου 2024, παρέστη και ομίλησε ενώπιον της Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων της Βουλής των Αντιπροσώπων για το δικαίωμα των χρηστών ναρκωτικών ουσιών στην απεξάρτηση/θεραπεία και την ευθύνη του κράτους για την προστασία του δικαιώματος αυτού.

Στη συνεδρία της επιτροπής αυτής κλήθηκαν να παραστούν και να καταθέσουν τις απόψεις τους εκπρόσωποι του Υπουργείου Υγείας, των Υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας, της Υπηρεσίας Καταπολέμησης Ναρκωτικών (ΥΚΑΝ), του Γραφείου της Έιτροπου Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, του Γραφείου της Επιτρόπου Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού, του Γραφείου του Επιτρόπου Εποπτείας του ΓΕΣΥ, του Οργανισμού Ασφάλισης Υγείας (ΟΑΥ), του Οργανισμού Κρατικών Υπηρεσιών Υγείας (ΟΚΥΠΥ), της Αρχής Αντιμετώπισης Εξαρτήσεων Κύπρου (ΑΑΕΚ), του Συνδέσμου Φίλων Αγίας Σκέπης, του Οργανισμού Νεολαίας Κύπρου, του Παγκύπριου Αντιναρκωτικού Συνδέσμου, της Μονάδας Απεξάρτησης «Η Άνωση», του Κέντρου Ενημέρωσης για τα Ναρκωτικά και Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων (ΚΕΝΘΕΑ), και άλλων φορέων εμπλεκομένων στο μείζον ζήτημα των ναρκωτικών.

Εκ μέρους του ΚΕΝΘΕΑ, εκτός από τον Πανιερώτατο, παρέστη η Γενική Διευθύντρια, κα Έλενα Ζαρούνα.

Της επιτροπής προήδρευε η βουλευτής Ειρήνη Χαραλαμπίδου στην παρουσία των βουλευτών Κυριάκου Χατζηγιάννη, Ρίτας Σούπερμαν Θεοδώρου, Γιώργου Κουκουμά, Χρίστου Σενέκη, Αλεξάνδρας Ατταλίδου και Χαραλάμπους Θεοπέμπτου.

Αναλυτικά η ομιλία Πανιερωτάτου Μητροπολίτη Ταμασού κ. Ησαϊα, Προέδρου του ΚΕΝΘΕΑ, ενώπιον της Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων της Βουλής των Αντιπροσώπων:

Έντιμες Κυρίες και Έντιμοι Κύριοι Βουλευτές,

Αγαπητοί προσκεκλημένοι,

Η μελέτη του προβλήματος της ουσιοεξάρτησης και της εξάρτησης σε συμπεριφορές, η πρόληψη, η θεραπεία και η αποκατάσταση των εξαρτημένων ατόμων είναι ο κύριος σκοπός της δημιουργίας και λειτουργίας του ΚΕΝΤΡΟΥ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΩΝ ΑΤΟΜΩΝ (ΚΕΝΘΕΑ), το οποίο ιδρύθηκε στην Κύπρο το 1994.
Τα εξαρτημένα άτομα αποτελούν τόσο στην Κύπρο, όσο και διεθνώς, μια κοινωνική ομάδα που υπόκειται σε στιγματισμό και αποκλεισμό, τα οποία πολλές φορές αντιμετωπίζονται στα πλαίσια ενός ηθικού-ποινικού μοντέλου και όχι ως ασθενείς (Livingston et al., 2011). Έρευνες δείχνουν ότι το στίγμα που δέχονται τα εξαρτημένα άτομα είναι εντονότερο ακόμα και από το στίγμα που δέχονται οι ψυχικά ασθενείς ευρύτερα (Barry et al., 2014).

Τόσο το Διαγνωστικό και Στατιστικό Εγχειρίδιο Ψυχικών Διαταραχών (DSM5) όσο

και το Εγχειρίδιο Διεθνούς Στατιστικής Ταξινόμησης των Νόσων (ICD-10) περιλαμβάνουν την εξάρτηση ως μία εκ των νόσων. Τα συμπτώματα της εξάρτησης καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα εκδηλώσεων και συμπεριφορών. Οι εξαρτήσεις είναι ζήτημα δημοσίας υγείας και συνεπώς το δικαίωμα των εξαρτημένων στη θεραπεία θα πρέπει με κάθε τρόπο, συμπεριλαμβανομένου νομικής κατοχύρωσης και κατάλληλης χρηματοδότησης να προστατεύεται.

Την τελευταία δεκαετία έχουν γίνει πολύ σημαντικά βήματα στην Κυπριακή Δημοκρατία στο ζήτημα των εξαρτήσεων, όπως η κατάρτιση και η υλοποίηση μιας επιστημονικά τεκμηριωμένης Εθνικής Στρατηγικής για τις Εξαρτήσεις, η οποία περιλαμβάνει τις παράνομες ουσίες, αλλά και τις νόμιμες ουσίες εξάρτησης όπως το αλκοόλ και το κάπνισμα αλλά και συμπεριφορές εξάρτησης όπως ο τζόγος.

Ένα πολύ σημαντικό βήμα που έχει γίνει για τη θεμελίωση του δικαιώματος στη θεραπεία είναι η ψήφιση και η έναρξη εφαρμογής της νομοθείας περί Θεραπείας Κατηγορούμενων Χρηστών ή Ουσιοεξαρτημένων (Νόμος του 2016). Πλέον βλέπουμε ότι τόσο η Εισαγγελία, οι Δικηγόροι αλλά και οι Δικαστές αξιοποιούν αυτό το εργαλείο και σημαντικός αριθμός ατόμων αποστέλλονται για θεραπεία ως μία ανταπόκριση στο πρόβλημά τους και όχι στη φυλακή, με όλες τις δυσμενείς συνέπειες για τους ιδίους, τις οικογένειές τους και την κοινωνία.

Από την εμπειριά μας στις θεραπευτικές δομές του ΚΕΝΘΕΑ που δέχονται τέτοιες παραπομπές, είδαμε ότι αρκετά άτομα ανταποκρίθηκαν πολύ θετικά και έχουν πετύχει να απεξαρτηθούν, αλλά και να αποκτήσουν δεξιότητες για την επανένταξή τους στην κοινωνία.

Περαιτέρω διατηρούμε μια άριστη συνεργασία με το Συμβούλιο Αποφυλάκισης Κρατουμένων Επ’ Αδεία με αρκετά άτομα πλέον να αποστέλλονται στα προγράμματά μας ως μέρος των όρων, που τίθονται για την αποφυλάκισή τους. Αυτό καταδεικνύει ότι ευρύτερα έχει γίνει κατανοητό ότι η εξάρτηση δεν είναι πρόβλημα αδύναμων χαρακτήρων ή που χρειάζεται ποινική αντιμετώπιση, αλλά πρώτιστα είναι θέμα δημόσια υγείας.

Σε σχέση με ζητήματα που θεωρούμε ότι χρήζουν βελτίωσης και περαιτέρω ενεργειών επαναλαμβάνουμε τις θέσεις μας που θέσαμε πέρυσι, το 2023, προς του υποψήφιους Προέδρους, με τον σημερινό Πρόεδρο της Δημοκρατίας, κ. Νίκο Χριστοδουλίδη, να έχει υιοθετήσει αρκετές από αυτές ως άξιες για υλοποίηση:
• Συμπερίληψη της αντιμετώπισης των εθισμών (εξαρτήσεων) στο Γενικό Σύστημα Υγείας (ΓΕΣΥ).
• Δημιουργία νέων κλειστών δομών του Οργανισμού Κρατικών Υπηρεσιών Υγείας (ΟΚΥΠΥ), που να παρέχουν αποτοξίνωση και απεξάρτηση (σημαντικές ανάγκες σε

όλη την Κύπρο αλλά ιδιαίτερα στην επαρχία Πάφου).
• Κονδύλια για την πρόληψη, ώστε το απογοητευτικό 1 ευρώ στην πρόληψη προς 57 ευρώ στην καταστολή, να αλλάξει.
• Κατάρτιση κανονισμών στην νομοθεσία περί οδικής ασφάλειας 174/1986, ώστε με βάση το άρθρο 11Η να ξεκινήσει να λειτουργεί το ειδικό ταμείο που θα αφορά τα προγράμματα απεξάρτησης.
• Εκπαίδευση ιατρών στα ζητήματα εθισμών (εξαρτήσεων).
• Πιστοποίηση συμβούλων εθισμών (όπως για παράδειγμα νέα νομοθεσία για εγκαδίδρυση συμβουλίου εγγραφής και καταγραφή ελαχίστων κριτηρίων/ τήρηση μητρώου).
• Το υφιστάμενο πρωτόκολλο παραπομπής σε θεραπεία χρηστών, που συλλαβάνονται για πρώτη φορά μέχρι 23 ετών να διευρυνθεί σε όλες τις ηλικίες.
• Δημιουργία κέντρου αποτοξίνωσης εντός των Κεντρικών Φυλακών και διασφάλιση της λειτουργίας του κέντρου απεξάρτησης (ψυχο-κοινωνική παρέμβαση).

Επίσης, θέλουμε να αναφερθούμε σε ορισμένα ζητήματα που θεωρούμε ότι χρήζουν της προσοχής του κράτους:

1) Σήμερα, η χρηματοδότηση των αδειοδοτημένων θεραπευτικών κέντρων γίνεται κατά μέγιστον 50% του προϋπολογισμού τους. Για παράδειγμα, ορισμένα από τα προγράμματα που λειτουργεί το ΚΕΝΘΕΑ χρηματοδοτούνται με €15.000 – €20.000 ετησίως.
Αυτά τα χρήματα είναι πολύ λίγα (αρκούν για ένα πολύ χαμηλά αμοιβόμενο ειδικό ψυχολόγο). Χρειάζεται να δαπανηθούν σημαντικά περισσότερα χρήματα, που θα μας επιτρέψουν να έχουμε διοικητική υποστήριξη και επαρκές προσωπικό για τις μεγάλες ανάγκες που παρουσιάζονται καθημερινά. Δεν είναι θέμα της ΑΑΕΚ (Αρχής Αντιμετώπισης Εξαρτήσεων Κύπρου), που διανέμει τα χρήματα, είναι θέμα της πολιτείας να επενδύσει σημαντικά μεγαλύτερα ποσά. Είναι θέμα, που αφορά πόσο ψηλά ιεραρχούμε το πρόβλημα των εξαρτήσεων ως Εθνικό Ζήτημα. Είναι, ναι ζήτημα, που επηρεάζει χιλιάδες πρόσωπα και τις οικογένειές τους και μάλιστα τροφοδοτεί κατά πολύ με τα παράνομα έσοδα που αποκομίζουν οι έμποροι των ναρκωτικών, το οργανωμένο έγκλημα για το οποίο όλοι μας κάνουμε λόγο αυτές τις μέρες ότι πρέπει να καταπολεμηθεί.

2) Το ζήτημα των εγκύων γυναικών που είναι εθισμένες σε ουσίες και να αναδείξουμε πέρα από την ανάγκη για εκπαίδευση μαιών και γυναικολόγων, την ανάγκη για δημιουργία θεραπευτικών επιλογών, όπως κλειστό κέντρο για την συγκεκριμένη ομάδα, το οποίο θα ανταποκρίνεται σε όλες τις ανάγκες τους, με υψηλά κίνητρα για παραμονή τους εντός του κέντρου μέχρι τουλάχιστον και τον

τοκετό.

3) Η προσθήκη προγράμματος απεξάρτησης εντός του Ψυχιατρικού Νοσοκομείου Αθαλάσσας, στο οποίο να συμμετέχουν τα εξαρτημένα πρόσωπα, που βρίσκονται στο Νοσοκομείο για λόγους που συνδέονται με την χρήση.

4) Προσθήκη κατάλληλων ασθενοφόρων στο στόλο ασθενοφόρων και κατάλληλη εξειδίκευση των νοσηλευτών και του προσωπικού των πρώτων βοηθειών για ανταπόκριση σε περιστατικά ατόμων, που τελούν υπό την επήρεια ουσιών.
Είμαστε στη διάθεση του Κοινοβουλίου και της Πολιτείας για να συμβάλουμε με την επιστημονική μας κατάρτιση και την καθημερινή τριβή με τον πληθυσμό αυτό στην καλύτερη αντιμετώπιση του φαινομένου, που θα αποτελέσει μεγάλο όφελος για τη σημερινή κοινωνία και τις επόμενες γενεές.